

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Davidem Kryskou ve věci

žalobkyně: **B. E.**, narozena X
státní příslušnice Turecké republiky
t. č. v X
zastoupena Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.
sídlem Kovářská 939/4, Libeň, Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, Holešovice, Praha 7

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 7. 9. 2021, č. j. OAM-109/LE-BE01-VL18-PS-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 9. 2021, č. j. OAM-109/LE-BE01-VL18-PS-2021, se ruší.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah podání účastníků

1. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) doručenou zdejšímu soudu dne 20.

Shodu s prvopisem potvrzuje: H. T.

9. 2021 se žalobkyně domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) zajistil žalobkyni v zařízení pro zajištění cizinců, přičemž podle § 46a odst. 5 zákona o azylu stanovil dobu trvání zajištění do 23. 12. 2021.
2. Žalobkyně obecně uvedla, že žalovaný porušil ustanovení § 2 odst. 2 a 4, § 3, § 50 odst. 2, 3 a 4, § 52 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), ustanovení § 2 odst. 1 písm. i) a § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, jakož i čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.
3. Konkrétně žalobkyně uvedla, že je osobou, která byla mučena a podrobena jiným vážným formám psychického a fyzického násilí, neboť byla v zemi původu již jednou ve vězení, kde se k ní chovali nelidsky – při provádění kontrol musela být nahá, nemohla se sprchovat a nedávali jí jíst. Uvedené žalobkyně vypověděla již před cizineckou policií, je proto v rozporu se správním spisem, jestliže žalovaný uvádí, že žalobkyně žádnou zranitelnost ani nenaznačila. Podle názoru žalobkyně bylo na místě, aby se žalovaný těmito skutečnostmi alespoň zabýval, eventuálně s ní provedl doplňující pohovor, kterým by rozptýlil případné pochybnosti. Žalovaný nicméně s informacemi naložil pouze tak, že je stručně shrnul v úvodní části odůvodnění napadeného rozhodnutí, při samotném posouzení je však zcela ignoroval. Posouzení zranitelnosti je přitom zásadní, neboť pokud žalobkyně coby žadatelka o udělení mezinárodní ochrany je zranitelnou osobou, podle § 46a odst. 3 zákona o azylu nemohla být zajištěna. Jelikož žalovaný přesvědčivým způsobem nevyločil, že je žalobkyně zranitelnou osobou, byl povinen nejprve aplikovat zvláštní opatření; to ale neučinil. Žalovaný tedy při vydání napadeného rozhodnutí dostatečným způsobem nerefletoval informace, které žalobkyně poskytla správním orgánům, týkající se toho, že je (přínejmenším by mohla být) zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. Napadené rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné a nezákonné. Nadto nedostatek aktivních kroků a zpoždění při provádění posouzení její zranitelnosti mohou být faktorem vyvolávajícím vážné pochybnosti o tom, že správní orgány postupují v dobré víře.
4. Pro případ, že by soud dospěl k závěru, že žalobkyně není zranitelnou osobou a že žalovaný nebyl na základě zjištěných skutečností povinen se touto otázkou jakkoliv zabývat, žalobkyně namítala, že ani za takové situace nebyly naplněny podmínky pro její zajištění.
5. Předně nebyla splněna podmínka, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podala pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Žalobkyně žalovanému vytkla, že se nezabýval jejím azylovým příběhem, který již sdělila cizinecké policii. Žalobkyně ho shrnula tak, že 5 let pracovala v Turecku jako advokátka a z důvodu svého údajného zapojení do hnutí Fethullah Gülena v převratu proti režimu prezidenta Erdogana v roce 2016 (žalobkyně k tomu citovala ze zprávy Amnesty International z roku 2020 týkající se tamních poměrů) byla ve vězení, kde se k ní chovali nelidsky, musela být při kontrolách nahá, nemohla se sprchovat a nedávali jí jíst. Za výše uvedené jí v Turecku hrozí vězení na dobu 7 let (rozsudek žalobkyně soudu doložila); zemi původu tak opustila z politických důvodů. Z uvedeného je přitom podle názoru žalobkyně zřejmé, že žádost o mezinárodní ochranu nepodala účelově, ale že udělení mezinárodní ochrany je v jejím případě palčivě potřebné – to je ten důvod, proč přišla do Evropy. Ostatně bratr žalobkyně získal ve Švédsku mezinárodní ochranu z obdobných důvodů.

6. Napadené rozhodnutí podle žalobkyně vykazuje znaky svévole, neboť žalovaný nezjistil a nezhodnotil, zda žalobkyně skutečně požádala o mezinárodní ochranu čistě z důvodu, aby oddálila hrozící vyhoštění. Její motivace pro nezákonný vstup ani předchozí zkušenosti v zemi původu žalovaný nijak nereflektoval. Žalovaný s dostupnými informacemi zacházel zcela jednostranně a účelově, jelikož zohlednil informace jdoucí pouze v neprospěch žalobkyně, nikoli i v její prospěch – ty zcela vynechal; v rozporu se správním spisem ji žalovaný dokonce označuje za nedůvěryhodnou osobu. Napadené rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné.
7. Žalobkyně dále argumentovala tím, že jí v zemi původu nebyl vydán cestovní doklad z důvodu proti ní vedeného trestního řízení, a to s cílem zamezit jí v úniku ze země. Za takové situace neměla jinou možnost, než vycestovat bez dokladů, respektive cestovat s doklady falešnými. Ostatně to není pro uprchlíky nijak neobvyklé, což vyplývá i z čl. 31 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků (č. 208/1993 Sb.). Žalobkyně přiznává, že se před příchodem do České republiky zdržovala i v Řecku. Lze mít ale pochybnosti o tom, zda lze Řecko považovat za první bezpečnou zemi, neboť je tam nefunkční azylový systém a žalobkyně se obávala navrácení zpět do země původu. Žalobkyně nepochybně, že se sama nepřihlásila českým úřadům, ani to, že o mezinárodní ochranu požádala až po kontrole cizineckou policií. Za stěžejní nicméně považuje, že se správními orgány spolupracovala, netajila svou skutečnou identitu a na vyzvání předložila i pravé doklady totožnosti. K jednání se doznala a náležitě ho vysvětlila, popsala své obavy z pronásledování v zemi původu. Samotný fakt neregulérního vstupu proto podle jejího názoru nemůže být dostatečným důkazem o účelovosti jí podané žádosti. Jako uprchlík ostatně ani neměla jinou možnost, než vstoupit do bezpečné země v rozporu s platnými předpisy. Nad rámec tohoto řízení proto namítala, že zahájila-li s ní cizinecká policie řízení o správním vyhoštění z důvodu, že předložila falešné doklady totožnosti, postupovala v rozporu s čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků.
8. Závěr o účelovosti její žádosti přitom nepodporuje ani skutečnost, že ji nepodala dříve ani to, že ji podala až v zařízení pro zajištění cizinců. Podstatné je, že žádost podala již pátý den po vstupu na území České republiky a v zákonné lhůtě. Žalobkyně zdůraznila, že neexistuje povinnost žádat o mezinárodní ochranu okamžitě při vstupu do České republiky, nýbrž že žádost může být podána fakticky kdykoliv, pokud pro její podání objektivně existují důvody (k tomu citovala z rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 4. 2020, č. j. 60 Az 62/2019-44). Žalobkyně přitom nerozumí tomu, kdy dříve měla podle žalovaného žádost o mezinárodní ochranu podat – přiletěla a kontrolována cizineckou policií byla dne 29. 8. 2021, následující den 30. 8. 2021 byla zajištěna a o mezinárodní ochranu požádala dne 4. 9. 2021 bezprostředně poté, co se zorientovala ve své právní situaci a možnostech jejího řešení – do té doby měla jen omezenou možnost právního poradenství. Její situace je tedy zásadně odlišná o té, kdy se na území České republiky cizinec pohybuje bez dokladů a potřebných pobytových oprávnění několik měsíců či let.
9. Dále žalobkyně namítala, že žalovaný neprokázal, že by v jejím případě nebylo možné uplatnit některé ze zvláštních opatření. I pokud by totiž žalobkyně nebyla zranitelnou osobou, měl žalovaný povinnost zabývat se alternativami k zajištění a přistoupit k němu teprve poté, co by bylo prokázáno, že nelze účinně uplatnit mírnější opatření. Možností uložení alternativ se však žalovaný zabýval pouze zcela obecně a povrchně, žalobkyni k tomu nevyslechl. Žalobkyně výklad žalovaného odmítá s tím, že by tak bylo ustanovení § 46a odst. 1 písm. e) ve spojení s § 47 zákona o azylu nadbytečným. Žalobkyně má za to, že mohla být umístěna do otevřeného

pobytového střediska ve smyslu § 47 odst. 1 písm. a) zákona o azylu, měl-li žalovaný pochybnosti o motivech její žádosti.

10. Konečně žalobkyně namítala, že napadené rozhodnutí neobstojí, ani pokud jde o délku trvání zajištění – i v tomto rozsahu je totiž nepřezkoumatelné a nezákonné. Odůvodnění délky zajištění je podle názoru žalobkyně nedostatečné, čistě formální a vzbuzuje dojem svévole. Nadto je zajištění v délce 110 dní nepřiměřené a zbavuje žalobkyni práva na účinný soudní přezkum v rozumných intervalech – možnost soudního přezkumu je fakticky omezena pouze na jednu žalobu. Žalobkyně žalovanému vytkla, že ani neuvedl, proč bude rozhodovat o jeho žádosti v téměř maximální možné době, kterou lze využít.
11. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že je z napadeného rozhodnutí zřejmé, z jakých podkladů vycházel a jakým způsobem je hodnotil. Závěry, ke kterým dospěl, dostatečně odůvodnil, přičemž se nedomnívá, že by se dopustil namítaných pochybení. Žalovaný shrnul, že žalobkyně byla rozhodnutím ze dne 30. 8. 2021 zajištěna podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dál jen „zákon o pobytu cizinců“) a byla umístěna do zařízení pro zajištění cizinců za účelem správního vyhoštění, jelikož se prokázala dokladem, který byl padělán. O udělení mezinárodní ochrany požádala až po zadržení a zajištění, kdy se hrozba vyhoštění stala reálnou. Z její výpovědi přitom nevyplynulo, co jí bránilo v dřívějším podání žádosti ani to, proč se považuje za zranitelnou osobu. To podle názoru žalovaného nesvědčí o skutečné potřebě mezinárodní ochrany, naopak to dokazuje jednoznačnou účelovost jednání žalobkyně, která se snaží realizaci vyhoštění oddálit či zmařit. Z jednání žalobkyně je tak zřejmé, že zde existuje nebezpečí, že se bude vyhýbat případné povinnosti vycestovat z území České republiky; uložení zvláštních opatření by proto bylo zcela nedostačující a neúčinné. Na základě uvedeného žalovaný navrhl žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

Skutková zjištění vyplývající z obsahu správního spisu

12. Soud ze správního spisu zjistil, že žalobkyně byla dne 29. 8. 2021 zadržena, neboť se po příletu z Athén prokázala dokladem znějícím na jméno občanky Belgického království Allison de Saeger s datem narození X, který byl padělán. Současně žalobkyně ke kontrole předložila pravý průkaz totožnosti občanky Turecké republiky znějící na její jméno s datem narození X. Žalobkyně nedisponovala žádnou rezervací pro pokračující let z České republiky, neměla platné oprávnění k pobytu na území České republiky ani platný cestovní doklad. Dne 30. 8. 2021 s ní proto bylo zahájeno správní řízení o vyhoštění z důvodů podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 1, 3 a 4 zákona o pobytu cizinců.
13. Žalobkyně při pohovoru dne 30. 8. 2021 vypověděla, že ze země původu odešla před měsícem. Vedly ji k tomu politické důvody, neboť dva roky se skrývala. Byla odsouzena k sedmi letům a šesti měsícům vězení za to, že se měla údajně účastnit převratu proti Erdoganovu režimu. Toto žalobkyně popřela s tím, že jde o nepravdivé obvinění. Pokud by se vrátila zpět, musela by do vězení nastoupit, přičemž se tam k ní chovali nelidsky, při kontrolách musela být nahá, nemohla se sprchovat a nedávali jí jíst. Utekla do Řecka spolu s manželem, kterému v zemi původu hrozí trest odnětí svobody v délce šesti let a tří měsíců. Měli v úmyslu jet do Německa nebo Nizozemska, do České republiky se dostali náhodou. Padělaný doklad si obstarala v Řecku, neměla jinou možnost než se dopustit nelegálního jednání, aby mohla pobývat na území Evropské unie. Turecký cestovní doklad

v minulosti měla, je ale nyní neplatný a kvůli problémům v zemi původu by jí nový vydán nebyl. Pro legalizaci pobytu žádné (jiné) kroky neučinila, o azyl nikdy nikde nežádala. Do Řecka se odmítla vrátit s tím, že by byla navráćena zpět do země původu. Ve Švédsku má bratra.

14. Žalobkyně byla rozhodnutím Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie, Inspektorátu cizinecké policie na mezinárodním letišti Praha-Ruzyně ze dne 30. 8. 2021, č. j. CPR-23556-18/PŘ-2021-930504, podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců zajištěna za účelem správního vyhoštění, přičemž doba zajištění byla stanovena na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody. Následně byla umístěna do Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová. Žalobkyni bylo předáno písemné poučení (informace) ze dne 30. 8. 2021 o právu požádat o mezinárodní ochranu ve lhůtě 7 dní ode dne, kdy byla o této možnosti informována (§ 3b odst. 1 zákona o azylu).
15. Dne 1. 9. 2021 vydal žalovaný závazné stanovisko ev. č. ZS52346, podle kterého je vycestování žalobkyně do Turecké republiky možné. Konstatoval, že pouhá možnost špatného zacházení v zemi původu nemá za následek porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod; k tomu by ponížení a pokoření spojené s výkonem trestu muselo dosáhnout mimořádného stupně. Dále žalovaný konstatoval, že jako správní orgán České republiky není schopen přezkoumat legálnost či legitimnost okolností, na základě nichž byla žalobkyně podrobena trestnímu řízení, popřípadě dokonce odsouzena. Poukázal přitom na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 29. 6. 2005, č. j. 4 Azs 519/2004-83, který se týkal žadatele odsouzeného za spáchání podvodu na Slovensku. Žalovaný uzavřel, že žalobkyni uváděné obavy o její bezpečnost v zemi původu jsou čistě účelové, aby se vyhnula správnímu vyhoštění. Pokud by totiž reálné obavy měla, požádala by o mezinárodní ochranu již v první bezpečné zemi. To však neučinila, naopak deklarovala, že o azyl nikde nežádala a že její cílovou zemí je Německo nebo Nizozemsko.
16. V Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová žalobkyně podala dne 4. 9. 2021 žádost o udělení mezinárodní ochrany.
17. Napadeným rozhodnutím byla žalobkyně zajištěna podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, neboť žalovaný měl za to, že existují důvody se domnívat, že žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění: žalobkyně si byla vědoma neoprávněného vstupu na území České republiky, prokázala se belgickým padělaným dokladem a neměla u sebe platný cestovní doklad, neměla na území České republiky žádné platné povolení k pobytu ani hlášenou adresu, a zejména o mezinárodní ochranu požádala až po zadržení Policií České republiky a po zajištění a umístění do zařízení pro zajištění cizinců. Podle názoru žalovaného nelze rozumně předpokládat, že by žalobkyně změnila své jednání a respektovala zákon o azylu. Uplatnění zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu proto žalovaný neshledal účinným. O neúčinnosti svědčilo nejen vědomé nerespektování právního řádu, ale zejména zcela účelové jednání žalobkyně, která se po zajištění snažila zabránit realizaci vyhoštění požádáním o mezinárodní ochranu, ačkoli měla možnost takovou žádost podat již dříve. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný dále konstatoval, že žalobkyně není osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, jelikož neuvedla ani nenaznačila takové skutečnosti, na základě kterých by bylo možné usuzovat, že zranitelnou osobou je. Dobu zajištění žalovaný odůvodnil tak, že doba 110 dní odpovídá polovině maximální

délky řízení ve věci mezinárodní ochrany, 5dennímu doručování a lhůtě 15 dní pro případné podání správní žaloby; žalobkyně tak bude zajištěna do 23. 12. 2021.

18. Po vydání napadeného rozhodnutí (dne 9. 9. 2021) poskytla žalobkyně údaje k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Uvedla, že v zemi původu jsou proti ní vedena dvě trestní řízení. V jednom případě byla již odsouzena k trestu odnětí svobody v délce sedmi let a šesti měsíců, přičemž ve vazbě strávila osm měsíců. V zemi původu pracovala jako advokátka, a pro výkon této profese byla i stíhána z politických důvodů v rámci prezidentova stíhání opozice. Následně se dva roky ukrývala. Po návratu by byla uvězněna, nemá možnost žít v zemi původu svobodně.
19. Dne 16. 9. 2021 proběhl se žalobkyní pohovor k její žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalobkyně při něm podrobně popsala cestu ze země původu do Řecka i okolnosti obstarání padělaného cestovního dokladu. Rozvedla, že v Řecku nepožádala o azyl, protože je tam hodně žadatelů a často jsou jejich žádosti zamítány, navíc by všechno trvalo dlouho (pohovor s jedním známým byl určen na rok 2026). Cílem cesty byly země EU. V Německu a Švédsku má příbuzné. O azyl nežádala, neboť jiný cizinec jí řekl, že za pár dní bude propuštěna. V zemi původu byla v roce 2017 vzata do vazby, kde následně strávila osm měsíců, pak s ní bylo vedeno trestní řízení na svobodě a do listopadu roku 2019 vykonávala práci advokátky. Následně si pro ni opakovaně přišla policie v jiné věci. K důvodům proč měla být vzata do vazby, jí nebylo nic sděleno v rámci výjimečného stavu, policie pouze zmínila souvislost s FETO. Následně zjistila, že byla obviněna z členství v teroristické organizaci FETO. To žalobkyně popřela s tím, že taková organizace neexistuje. Ona sama pouze vystudovala střední a vysokou školu za příspěví studentského grantu Gülenistů. Stipendium obdržela za své dobré studijní výsledky. V trestním řízení ji měli usvědčit utajený svědek s jejími fotografiemi, jak pobývá v bytech komunity Gülenistů, a používání aplikace pro šifrovanou komunikaci. Proti tomu v soudním řízení namítala porušení procesních předpisů stran využití utajovaného svědka, porušení ochrany osobních údajů stran fotografií a absence trestně postižitelné komunikace v aplikaci. V listopadu 2019 si pro ni přišla policie znovu, tentokrát z důvodu krádeže otázek k soudcovským zkouškám, což rovněž odmítla. Stran rodinné situace uvedla, že její otec byl učitel a byl vyhozen z práce kvůli údajnému napojení na FETO a nyní je ve vězení, matka totéž, ale je v domácnosti, nepracuje. Podobné věci se děly i jejím kolegům, někteří stihli utéct, jiní jsou ve vězení. Děje se to především advokátům, kteří obhajují klienty obžalované z členství ve FETO. Politické názory svého manžela zná. Není členkou politické strany. Ze země původu odjela až v roce 2021, neboť bylo těžké se k tomu rozhodnout a také odjezd zrealizovat. K otázce toho, že se jedná o politický proces, detailně uvedla, že je to založeno na postavení prezidenta vůči F. Gülenovi a Gülenistům.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

20. Podle soudu byla žaloba podána včas, osobou oprávněnou a splňuje náležitosti na žalobu proti rozhodnutí správního orgánu kladené. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobkyní uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.).
21. Soud ve věci rozhodl bez jednání, neboť žádný z účastníků řízení nepožádal o nařízení jednání a soud nepovažuje nařízení jednání za nezbytné (§ 46a odst. 8 zákona o azylu).

Posouzení žaloby soudem

22. Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.
23. Podle § 46a odst. 3 zákona o azylu, jde-li o žadatele o udělení mezinárodní ochrany, který je zranitelnou osobou, s výjimkou osoby se zdravotním postižením, které nebrání jejímu umístění v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o jeho zajištění, pouze pokud je starší 18 let a porušil opakovaně závažným způsobem povinnost uloženou mu zvláštním opatřením.
24. Na úvod soud připomíná, že jedním z účelů zajištění podle citovaného ustanovení je vytvořit podmínky pro to, aby pouze z důvodu, že cizinec podal žádost o mezinárodní ochranu, nebyla zmařena realizace vyhoštění podle zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek NSS ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 284/2016-35, a rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2017, č. j. 4 Azs 9/2017-31). Účelem zajištění v tomto případě tedy není pouze zaručit účast žadatele v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, nýbrž zabezpečit jeho dostupnost pro policejní složky fakticky vykonávající rozhodnutí o vyhoštění pro dobu, kdy žadatel pozbyde postavení žadatele o mezinárodní ochranu a budou splněny podmínky vykonatelnosti rozhodnutí o vyhoštění (§ 119 odst. 7 zákona o pobytu cizinců; srov. rozsudek NSS ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48).
25. Soud v tomto řízení přezkoumává pouze rozhodnutí o tzv. přezajištění, které se vydává v situaci, kdy cizinec poté, co byl zajištěn podle zákona o pobytu cizinců, požádá o udělení mezinárodní ochrany. Rozhodnutí o tzv. přezajištění tak *de facto* navazuje na prvotní rozhodnutí o zajištění, přičemž je přípustné, aby rozhodnutí o tzv. přezajištění vycházelo výlučně z podkladů, které byly opatřeny v souvislosti s rozhodováním o prvotním zajištění v režimu zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek NSS ze dne 5. 3. 2014, č. j. 3 Azs 24/2013-42). Pokud žalovaný, který je při rozhodování o zajištění cizince striktně limitován krátkou zákonnou lhůtou, vychází z dosavadních skutkových zjištění, byť jiného orgánu (Policie České republiky), není za předpokladu dostatečnosti těchto zjištění takový postup jeho pochybením, nýbrž naopak naplněním obecné zásady hospodárnosti řízení.
26. K žalobní námitce týkající se zranitelnosti osoby žalobkyně pak soud uvádí, že žalovaný v napadeném rozhodnutí citoval § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu se závěrem, že žalobkyně neuvedla ani nenaznačila žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možné usuzovat, že je zranitelnou osobou. To žalobkyně jednoznačně popírá s tím, že jde o závěr rozporný se správním spisem; vyzdvihla, že uvedla, že byla v zemi původu ve vězení a byla podrobena kontrolám v nahotě, nemožnosti sprchy a nedostatku jídla; nelze proto tvrdit, že svou zranitelnost ani nenaznačila, jedná se naopak o jednoznačné indicie, že mohla být v minulosti podrobena vážným formám fyzického nebo psychického násilí; sám žalovaný v napadeném rozhodnutí tyto informace shrnul, ač se jimi dále nezabýval a ignoroval je.

27. Podle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí zranitelnou osobou zejména nezletilá osoba bez doprovodu, rodič nebo rodina s nezletilým dítětem nebo rodič nebo rodina se zletilým dítětem se zdravotním postižením, osoba starší 65 let, osoba se zdravotním postižením nebo s vážným onemocněním, těhotná žena, oběť obchodování s lidmi nebo osoba, která byla mučena, znásilněna nebo podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí.
28. K výkladu pojmu zranitelná osoba NSS uvedl, že mechanické zařazení žadatele o mezinárodní ochranu pod některou z kategorií obsaženou v demonstrativním výčtu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu bez toho, aby byly zohledněny individuální okolnosti případu, by nevedlo k naplnění smyslu tohoto ustanovení. Stejně jako totiž může být zranitelnou osobou uznán ten, kdo nespadá mezi osoby tam vyjmenované, ale naplňuje důvody opodstatňující zvýšenou ochranu a zvláštní zacházení, také osoba formálně splňující některý z vyjmenovaných znaků nemusí privilegované zacházení potřebovat. Ani prožité útrapy ale z každého člověka zranitelnou osobu doživotně nečiní (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 4. 2020, č. j. 2 Azs 47/2020-48).
29. Jak je zřejmé z odůvodnění napadeného rozhodnutí, v projednávané věci vycházel žalovaný při posouzení otázky zranitelnosti z podkladů opatřených v rámci řízení před Policií České republiky, a to konkrétně z obsahu protokolu o podání vysvětlení ze dne 29. 8. 2021 (tato listina však soudu nebyla doložena, neboť součástí správního spisu předloženého soudu je až protokol o výsledku žalobkyně ze dne 30. 8. 2021), respektive z odůvodnění rozhodnutí Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie, Inspektorátu cizinecké policie na mezinárodním letišti Praha-Ruzyně ze dne 30. 8. 2021, č. j. CPR-23556-18/PŘ-2021-930504. Žalovaný na jejich základě mimo jiné konstatoval, že motivací žalobkyně opustit zemi původu byly politické důvody a že žalobkyni v zemi původu hrozí věznění, vrátila-li by se zpět; žalovaný výslovně zmínil i to, že žalobkyně vypověděla, že byla v zemi původu ve vězení, kde musela být při kontrolách nahá, neměla přístup ke sprchám ani nedostávala najíst. Přesto usoudil, že v případě žalobkyně není omezen v uplatnění § 46a odst. 1 zákona o azylu.
30. Byť tedy v projednávané věci poskytla žalobkyně (patrně dne 29. 8. 2021 a též dne 30. 8. 2021) policejnímu orgánu takové informace, které naznačovaly, že byla v nepříliš vzdálené době tureckými policejními orgány podrobena v průběhu výkonu vazby nepřijatelnému zacházení (s ohledem na nekonkrétnost dotazů nebylo vyloučeno, že mohlo jít o mučení či podrobení vážnému psychickému či fyzickému násilí), a nutně tak vyvstávala otázka, zda nemá být se žalobkyní zacházeno jako se zranitelnou osobou, z napadeného rozhodnutí je evidentní, že se jimi žalovaný adekvátně nezabýval. Tím žalovaný porušil svou povinnost zjistit dostatečně skutkový stav věci, a svým závěrem, že žalobkyně zranitelnost ani nenaznačila, se dokonce dostal do přímého rozporu s obsahem správního spisu. Jeho závěr o tom, že žalobkyně v současnosti není zranitelnou osobou, zůstal zcela nevysvětlen, je nepřezkoumatelný a s ohledem na obsah správního spisu v době vydání napadeného rozhodnutí předčasný. Žalovaný v tomto směru zcela nepřijatelně spekuloval, aniž si konkrétně a přesně formulovanými otázkami ověřil, jakou povahu mělo jednání, kterému byla žalobkyně v průběhu jejího věznění vystavena a jakým způsobem žalobkyni zasáhl. Bez takového zjištění, o němž by případně opřel srozumitelně vysvětlený názor, že zacházení se žalobkyní nedosahovalo minimální úrovně závažnosti či že není líčení žalobkyně důvěryhodné apod., nemůže prezentovaný závěr žalovaného obstát.

31. Soud zdůrazňuje, že smyslem speciálního přístupu ke zranitelným osobám je poskytnout jim výhodnější zacházení z důvodu ochrany jejich psychického i fyzického zdraví s tím, že zranitelnou osobou sice není každá osoba, která byla v minulosti mučena, ale taková osoba, na níž se následky mučení podepsaly natolik, že potřebuje mít v rámci řízení o mezinárodní ochraně specifické postavení. Pokud se přitom z výpovědi zadržené osoby či z jiných znaků podávají konkrétní indicie, že tato osoba mohla být v relativně nedávné minulosti podrobena zacházení zmíněnému v § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, musí žalovaný před rozhodnutím o zajištění takové osoby buď toto podezření přesvědčivě rozptýlit, nebo prokázat, že tato osoba již v minulosti opakovaně závažně porušila zvláštní opatření nahrazující její zajištění. V opačném případě nezbývá, než se žadatelem zacházet jako se zranitelnou osobou, a to až do okamžiku, kdy bude řádně zjištěn skutkový stav, za což je v takové situaci odpovědný žalovaný. Nedostatek jeho aktivity tam, kde dostatečné úsilí nevyvinul ani v předchozím řízení policejní orgán, nemůže jít v případě nedostatečného objasnění skutkového stavu k tíži žadatele o azyl. Žalovaný přitom nemohl mít v době vydání napadeného rozhodnutí dostatek důvodů pro to, aby tuto otázku vyhodnotil v neprospěch žalobkyně. Již proto napadené rozhodnutí nemůže obstát a je nezákonné v míře, jež odůvodňuje jeho zrušení podle § 76 odst. 1 písm. a) i b) s. ř. s.
32. Žalovaný dále žalobkyni připisuje k tíži, že žádost o udělení mezinárodní ochrany nepodala před jejím zadržením a zajištěním, ačkoli jí v tom nic nebránilo. Tento fakt podle žalovaného představuje důkaz účelovosti žalobkynina jednání, neboť žalovaný nazírá na vzniklou situaci tak, že se žalobkyně toliko snaží znemožnit realizaci vyhoštění. Žalobkyně opouje, že o účelovosti její žádosti nesvědčí to, že ji nepodala dříve, jakož ani to, že tak učinila až v zařízení pro zajištění cizinců. Podle jejího názoru je podstatné pouze to, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podala v k tomu zákonem určené lhůtě, tj. včas.
33. Na úvod lze konstatovat, že cizinec je oprávněn podat žádost o udělení mezinárodní ochrany Policii České republiky nebo žalovanému (§ 3a odst. 1 zákona o azylu). V tranzitním prostoru mezinárodního letiště Václava Havla Praha se přitom nachází přijímací středisko Praha-Ruzyně, kam se žalobkyně mohla (alespoň plánovat) dobrovolně dostavit za účelem podání žádosti, neboť se bezpochyby jednalo o první příležitost, kterou mohla v České republice využít.
34. Z judikatury NSS přitom vyplývá, že je sice legitimní požadovat, aby žadatel o mezinárodní ochranu podal žádost bezprostředně poté, co vstoupil na území státu, kde posléze žádost podal. Pakliže takovou žádost bezprostředně nepodá, ačkoliv o možnosti požádat o mezinárodní ochranu ví, může to skutečně svědčit o neexistenci strachu z pronásledování, může to být důvodem zpochybňujícím věrohodnost žadatele či jeho azylového příběhu a zakládá to pochybnosti o skutečném důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu. Pokud ovšem žadatel splňuje podmínky pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany, není možné mu takovou ochranu odepřít pouze z toho důvodu, že o ni nepožádal dříve. Stejně tak zákon o azylu pamatuje i na ty případy, kdy je cizinec neprodleně zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců, jak se tomu stalo právě v projednávané věci ihned po příletu žalobkyně.
35. Pro takový případ totiž § 3b odst. 1 zákona o azylu stanoví, že oprávnění cizince podat žádost o udělení mezinárodní ochrany v zařízení pro zajištění cizinců zaniká uplynutím 7 dnů ode dne, kdy byl policií informován o možnosti požádat o udělení mezinárodní ochrany na území a důsledcích spojených s uplynutím této lhůty. Nadto odstavec třetí

citovaného ustanovení dokonce upravuje (v souladu s požadavky mezinárodního práva) alternativu, kdy lze nazírat na projev vůle cizince jako na takovou žádost i po uplynutí zákonné sedmidenní lhůty. Není tedy přijatelné, aby žalovaný v rozporu s § 3b zákona o azylu vyčítal žalobkyni, že využila zákonem garantované možnosti, a to bez toho, aby se konkrétněji zamyslel nad důvody, jež žalobkyně na podporu své včasné žádosti uplatnila.

36. V té návaznosti proto soud rekapituluje podstatná zjištění z obsahu správního spisu: Je nesporné, že žalobkyně letecky přicestovala na území České republiky dne 29. 8. 2021 a od 30. 8. 2021 již byla zajištěna v zařízení pro zajištění cizinců. Tentýž den (30. 8. 2021) byla informována o právu podat žádost o udělení mezinárodní ochrany, jakož i o tom, že toto právo zanikne uplynutím 7 dnů ode dne poskytnutí této informace. Poslední den takto stanovené lhůty připadl na den 6. 9. 2021, přičemž žalobkyně tohoto svého práva ve stanovené lhůtě využila již dne 4. 9. 2021. Ani tuto skutečnost přitom žalovaný nepopírá. Soud se proto ztotožňuje s názorem žalobkyně, že není na místě v jejím případě poukazovat na to, že žádost o mezinárodní ochranu měla podat dříve. Nelze přitom dost dobře vycházet ani z toho, že žalobkyně již před příchodem do České republiky nějakou dobu setrvala v Řecku (byť žalovaný ani tuto skutečnost jako relevantní pro jeho závěr neoznačil). Žalobkyně tam totiž podle svých slov setrvala jen cca jeden měsíc, tedy nikoliv dlouhodobě. Žalobkyně zároveň výslovně zmínila, že se v Řecku obávala toho, že ji navrátí do Turecka. Nesprávný je proto i z toho odvozený závěr žalovaného, že doba, respektive časové okolnosti podání žádosti svědčí o jejím účelovém podání.
37. Lze též podotknout, že žalobkyně původně uváděla jen to, že o azyl doposud nikde nežádala a že o něj nežádá v České republice. Zároveň však nijak nevyloučila (naopak se to v kontextu azylově relevantních důvodů jejího útěku z Turecka nabízelo), že o azyl hodlá požádat v některé z cílových zemí (Německo či Nizozemsko). Byť je pravdou, že žalobkyni nenáleží právo si vybírat, ve které ze zemí Evropské unie o azyl požádá, jí podané důvody, proč v době zadržení doposud o azyl nepožádala, jsou logické a byly velmi dobře vysvětlitelné právní neznalostí, aniž by jakkoliv zpochybňovaly důvěryhodnost tvrzení žalobkyně. Zcela legitimní je ostatně i její postoj, že měla zájem o právní pomoc a že právě až po poskytnutí právního poradenství ze strany její zástupkyně dospěla k rozhodnutí využít práva požádat o mezinárodní ochranu v České republice (k tomu soud odkazuje zejména na nálezný Ústavního soudu ze dne 29. 11. 2016, sp. zn. I. ÚS 630/16). S ohledem na uvedené skutečnosti proto ani názor žalovaného stran účelovosti žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu neobstojí. Naopak průběh interakce žalobkyně s českými správními orgány poukazuje na to, že žalobkyně požádala o mezinárodní ochranu, jakmile získala přístup k právní pomoci a byla schopna porozumět svému právnímu postavení.
38. V této souvislosti soud nemůže přejít mlčením obsah závazného stanoviska žalovaného, jež bylo vydáno pro účely řízení o správním vyhoštění žalobkyně. Soud je považuje za projev svévole žalovaného a za důkaz naprostého selhání žalovaného při plnění jeho povinností při naplňování mezinárodních závazků České republiky plynoucích z čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Toto závazné stanovisko v reakci na od počátku nijak neskrývané obavy žalobkyně z politického pronásledování v Turecku z důvodu její údajného členství v organizaci FETO, které popírá, v důsledku něž byla podle svých slov již vazebně vězněna a nepravomocně odsouzena k mnohaletému trestu odnětí svobody, reaguje pouhým popřením své úřední povinnosti zabývat se povahou

pronásledování žalobkyně v podobě konstatování, že mu nepřísluší jako českému správnímu orgánu zkoumat legitimitu trestního stíhání žalobkyně v zemi původu. Přitom žalovaný absurdně odkazuje na historickou judikaturu týkající se obecné trestné činnosti (odsouzení za podvod). Žalovaný přitom musel i bez znalosti zpráv o zemi původu z obecných informací dostupných ve sdělovacích prostředcích vědět, že v Turecku dochází k trestním řízením s osobami nařknutými z toho, že se účastnily převratu, a to mnohdy jen na základě konspirativního spojování těchto osob s osobou F. Gülena. Žalobkyně označila spojitost svého trestního stíhání s událostmi vojenského převratu, tedy s trestním stíháním politického charakteru. Byť v uvedené době ještě nebylo žalobkyní výslovně zmíněno (přínejmenším to nezaznělo v překladu), že podstatou jejího trestního obvinění má být spojení s tzv. gülenistickým hnutím, rozhodně žalovaný nemohl na žalobkyni nahlížet jako na pouhého zahraničního pachatele obecné trestné činnosti a musel požadovat shromáždění podrobnějších informací před vyslovením možnosti vycestování. Jeho závěr, že vycestování žalobkyně do Turecka je přípustné, byl zcela zřetelně předčasný a nepodložený, neboť zde existovaly jasné indicie, že žalobkyně by mohla být předmětem politicky motivovaného pronásledování.

39. Na druhou stranu soud do jisté míry pozitivně kvituje skutečnost, že nebylo přistoupeno k zajištění žalobkyně s odkazem na § 46a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, tj. že se prokazovala padělaným dokladem totožnosti. Jednak je pravdou, že žalobkyně obratem po odhalení padělku dokladu totožnosti přiznala a prokázala svou totožnost, jednak ale nelze přehlédnout právě žalobkyní zmiňovaný čl. 31 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, podle nějž se Česká republika zavázala, že nebude stíhat pro nezákonný vstup nebo přítomnost takové uprchlíky, kteří přicházejíce přímo z území, kde jejich život nebo svoboda byly ohroženy ve smyslu článku 1, vstoupí nebo jsou přítomni na jejich území bez povolení, za předpokladu, že se sami přihlásí bez prodlení úřadům a prokáží dobrý důvod pro svůj nezákonný vstup nebo přítomnost. Jak již shora soud uzavřel, v případě žalobkyně bylo možné uzavřít, že se správním orgánům jakožto uprchlík bez podstatného prodlení přihlásila, přičemž od počátku svého zadržení uváděla smysluplné důvody, proč na území České republiky vstoupila za pomoci padělaného dokladu. Žalobkyně totiž s ohledem na své potenciálně politicky motivované trestní stíhání nebyla schopna získat cestovní doklad v zemi původu (respektive lze předpokládat, že zažádání o něj by s vysokou pravděpodobností přivedilo její opětovné vzetí do vazby), a nemohla se tedy prokázat platným cestovním dokladem. Bez takového dokladu by však zároveň ani nemohla odcestovat, a to ani z Řecka, kde se přitom žalobkyně obávala svého navracení do země původu, v níž jí hrozilo pronásledování. V dané situaci by tak ustanovení § 46a odst. 1 písm. b) zákona o azylu nemuselo být s ohledem na čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků vůbec aplikovatelné.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

40. Jak vyplývá z předchozí argumentace soudu, žaloba je důvodná, jelikož závěr žalovaného o tom, že žalobkyně není zranitelnou osobou, byl nepodložený a nezdůvodněný [§ 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.]. Nezákonný a skutkovým okolnostem neodpovídající je i jeho závěr, že žádost žalobkyně byla podána jen z důvodu, aby se vyhnula hrozícímu vyhoštění (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). V dané situaci tak již nebylo nutné blíže zkoumat, zda obavy z neúčinnosti zvláštních opatření byly namístě a opíraly se o relevantní skutečnosti, stejně jako to, zda délka zajištění žalobkyně byla zvolena v přiměřené míře.

41. S ohledem na uvedené tedy soud napadené rozhodnutí zrušil. Soud však již nerozhodoval o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení ve smyslu § 78 odst. 4 s. ř. s., neboť zrušením napadeného rozhodnutí, které bylo prvním úkonem v řízení, zde již není řízení, v němž by bylo možné pokračovat (srov. obdobně rozsudek NSS ze dne 22. 12. 2015, č. j. 4 Azs 234/2015-36). Vyhlášením tohoto rozsudku vzniká žalovanému povinnost bezodkladně žalobkyni propustit ze zajištění [§ 46a odst. 13 písm. c) zákona o azylu].
42. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně sice byla v řízení plně úspěšná, a má tak právo na náhradu všech účelně vynaložených nákladů řízení. Neprokázala nicméně, že by jí v souvislosti s tímto soudním řízení jakékoliv náklady vznikly. Zástupce žalobkyně není osobou podle § 35 odst. 2 s. ř. s., a tudíž nemá právo na odměnu za zastupování (srov. např. rozsudek NSS ze dne 2. 3. 2020, č. j. 3 As 394/2019-20). Žalovaný neměl ve věci úspěch, nemá proto na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 4. října 2021

JUDr. David Kryška, v. r.
samosoudce